

Kombinert industriforsikring

KIN1-1 gjelder fra 01.01.2006

Innhold:

A HVILKE SKADER SOM DEKKES kap. A.1 - A.3

HVILKE SKADER SOM DEKKES kap. A.4 - A.8

B HVA SOM ER FORSIKRET

C ERSTATNINGSBEREGNING

D ANDRE BESTEMMELSER

I tillegg til disse vilkår gjelder:

Forsikringsbeviset med angitte spesifikasjoner og særvilkår.

Generelle vilkår.

Forsikringsavtaleloven av 16. juni 1989 i den utstrekning den ikke er fraveket i vilkårene.

Forsikringsbeviset med angitte spesifikasjoner og særvilkår gjelder foran vilkårene.

Innhold:

A HVILKE SKADER SOM DEKKES

- 1 Brann
- 2 Lynnedslag og elektrisk fenomen
- 3 Rørbrudd
- 4 Vann og annen væske
- 5 Tyveri og hæververk
- 6 Snøtyngde, ras fra tak
- 7 Andre skader
- 8 Fellesbegrensninger

B HVA SOM ER FORSIKRET

- 1 Bygninger, maskiner, løsøre og varer
- 2 Inkluderte tilleggsytelser

C ERSTATNINGSBEREGNING

- 1 Bygning
- 2 Maskiner og løsøre
- 3 Varer
- 4 Tilleggsdekninger
- 5 Skjønn
- 6 Egenandel
- 7 Alders fradrag

D ANDRE BESTEMMELSER

- 1 Hvem forsikringen gjelder for
- 2 Hvor forsikringen gjelder
- 3 Forsikringssummer
- 4 Diverse bestemmelser ved skade
- 5 Ansvarsbegrensninger som følge av handlinger og unnlater fra sikredes ansatte, endring av risiko og sikkerhetsforskrifter

A HVILKE SKADER SOM DEKKES

Forsikringen omfatter fysiske skader på ting- inntruffet i forsikringstiden. Utgifter til vedlikehold eller forbedringer omfattes ikke.

A. 1 Brann

A.1.1 Selskapet svarer for skade ved

- brann, dvs. ild som er kommet løs.
- plutselig nedsoting fra ildsted.
- eksplosjon.

A.1.2 Unntatt er

- skade på ting som med hensikt er utsatt for varme
- skade ved sprengningsarbeider som utføres på forsikringsstedet.
- skade på forbrenningsmotor ved eksplosjon i denne.
- skade på transformator, elektrisk maskin, apparat og datautstyr - ved eksplosjon i disse.
- skade på smelteovn, mikser, skjenk, digel, form o.l, hvor eksplosjon oppstår.

A.1.3 Hvilke sikkerhetsforskrifter som gjelder

Sikring mot brann

1 Offentlige lover og forskrifter

Bestemmelser gitt i lover, og forskrifter gitt i medhold av lov, skal til enhver tid overholdes.

Eksempelvis:

lov om brannvern med forskrifter, samt pålegg gitt av offentlig brannmyndighet, lov om tilsyn med elektriske anlegg med tilhørende forskrifter samt pålegg gitt av det stedlige el-tilsyn.

2 Ansvarshavende for brann forebyggende arbeid.

Forsikringstaker/sikrede skal oppnevne en person til å forestå det brannforebyggende arbeid.

3 Brann-/seksjoneringsvegger, brandører og brannlemmer

Brannvegger skal tilfredsstillende offentlige krav, og alle åpninger skal være sikret slik at veggens brannklasse opprettholdes. Brandører og -lemmer skal holdes lukket. Når det er hensiktsmessig at brandører og -lemmer holdes åpne, kan dette tillates hvis de har automatisk lukking styrt av røykdetektor. Brandører og -lemmer skal være funksjonsdyktige.

4 Slokningsredskaper og sprinkleranlegg

Påbudte Slokningsredskaper skal være tilstede på avmerket lett synlig og tilgjengelig plass og holdes i god stand. Slokningsapparater plassert i bolig skal kontrolleres minst en gang hvert femte år. Slokningsredskaper plassert andre steder skal kontrolleres hvert år. Hvert apparat skal være forsynt med merkelapp som viser datoen for siste kontroll.

Sprinkleranlegg godkjent av Selskapet skal være funksjonsdyktig til enhver tid.

Forsikringstaker skal årlig dokumentere sprinkleranleggets slokkekapasitet med rapport fra FG-godkjent kontrollorgan.

5 Varme arbeider

Med varme arbeider forstås:

Bygge-, installasjons-, monterings-, demonterings, reparasjons-, vedlikeholds- og lignende arbeider hvor det benyttes åpen ild, oppvarming, sveise-, skjære-, lodde- og/eller slipeutstyr.

Forholdsregler

Følgende forhold skal ivaretas ved varme arbeider:

- Arbeidsstedet og de nærmeste omgivelser skal være ryddet for brennbart avfall
- Alt brennbart materiale på og i nærheten av arbeidsplassen skal være fjernet eller beskyttet.
- Brennbare bygningsdeler skal være kontrollert og beskyttet.
- Åpninger i gulv, vegger og tak skal være tettet.
- Godkjent slokningsutstyr, min 2 stk 6 kg ABC- slokkeapparat eller 1" brannslange påsatt vann frem til strålerøret skal være plassert lett tilgjengelig på arbeidsplassen.
- Brannvakt skal være tilstede under arbeidet, under pauser og minst en time etter at arbeidet er avsluttet.
- Ved reparasjon/teking av tidligere tekkede tak, er det forbud mot bruk av åpen flamme.

Sertifikat

Varme arbeider hvor det benyttes åpen ild, sveise-, skjære- og/eller slipeutstyr utenom faste, spesielt tilrettede arbeidsplasser, skal bare utføres av personer som har gyldig sertifikat for varme arbeider, utstedt av Norsk Brannvern Forening eller samarbeidende organisasjon i øvrige, nordiske land.

6 Tobakksrøyking

I produksjons- og lagerlokaler tillates røyking bare på de steder som er angitt i bedriftens egne røykebestemmelser. Røykebestemmelsene skal være utarbeidet med tanke på brannsikkerheten og være godkjent av bedriftens ledelse.

7 Orden, renhold og avfallshåndtering

Avfall som kan selvantenne og avfall som kan avgi brennbare gasser skal legges i egne beholdere eller containere av flammefast materiale med selvlukkende lokk, eller straks fjernes til trykksikkert sted. Tilsvarende gjelder for utendørs lagring av brennbart materiale nærmere bygning enn fem meter.

A.2 Lynnedslag og elektrisk fenomen

A.2.1 Selskapet svarer for skade ved direkte lynnedslag. Med direkte lynnedslag menes at tingen direkte er truffet av lynet og er tydelig merket av lynnedslaget. elektrisk fenomen. Med elektrisk fenomen menes kortslutning, lysbue, overslag og overspenning - også som følge av lyn og tordenvær.

A.2.2 Unntatt er elektrisk fenomen på elektrisk maskin, apparat eller ledning med driftsspenning over 1000 V transformator telefonsentral selv om det oppstår brann i tingen.

A.2.3 Hvilke sikkerhetsforskrifter som gjelder Sikring av elektronisk utstyr:

Utstyret skal på 230V-400V-, signal- og telesiden være beskyttet mot overspenning, nettfcstøy samt mot variasjon/brudd i nettspenningen.

Utførelse:

På 230V-400V-siden skal det være installert - grovvern i sikringstavle for utstyret og eksternt vern ved den enkelte utstyrsenhet. Hovedmaskiner og servere inklusive enhet for sikkerhetskopiering skal sikres med avbruddsfri strømforsyning(UPS) med tilstrekkelig batterikapasitet til kontrollert nedkopling. Nedkopling av slikt utstyr skal foregå automatisk. På signal- og telesiden skal det være installert vern på tele- og signalkabler ved den enkelte utstyrsenhet. Jording skal utføres etter leverandørens anvisning og i samsvar med Produkt- og Elektrisitetstilsynet på 230V-400V-, signal- og telesiden.

A.3 Rørbrudd

A.3.1 Selskapet svarer for bruddskade på bygnings ledning for vann og annen væske, herunder radiator, varmtvannsbereider eller -beholder, oljetank, septiktank, drengskum, fyrkjele o.l.. Alders fradrag, se pkt C.7

A.3.2 Unntatt er

- 1 skade på drengsledning.
- 2 skade på takrenne, utvendig nedløp og taksluk for innvendig nedløp.
- 3 utgifter til tining av utvendig ledning.
- 4 skade på infiltrasjonsledning, spredeledning, spredegrøft.

A.3.3 Hvilke sikkerhetsforskrifter som gjelder: Sikrede skal sørge for at bygning er tilstrekkelig oppvarmet for å unngå frostskafer eller sørge for nedtapping av røranlegg.

A.4 Vann og annen væske

A.4.1 Selskapet svarer for skade ved

- 1 utstrømming av gass, vann eller annen væske fra rørledning med tilknyttet utstyr
  - ved brudd eller lekkasje.
  - ved oversvømmelse fra slikt tilknyttet utstyr.

Unntatt er

- 1 skade i våtrom på gulv eller vegg som skal tåle vann.
  - 2 skade ved sopp, herunder muggsopp, råte eller bakterier.
  - 3 skade ved at vann trenger inn i bygning utenfra, med mindre det er dekket etter pkt 2 nedenfor.
  - 4 tap av gass, vann og annen væske.
- 2 vann som plutselig trenger inn i bygning fra terreng eller grunnen i slik mengde at det blir stående vann på gulvet.

Unntatt er

- skade ved sopp, herunder muggsopp, råte eller bakterier.
- 3 oversvømmelse eller lekkasje fra akvarium eller vannseng.

Unntatt er

- skade ved sopp, herunder muggsopp, råte eller bakterier.

4 utstrømming fra brannsløkningsanlegg/apparat.

A.4.2 Hvilke sikkerhetsforskrifter som gjelder Sikrede skal sørge for at bygning er tilstrekkelig oppvarmet for å unngå frostskafer eller sørge for nedtapping av røranlegg. Varer i rom på bakkenivå eller lavere skal plasseres minst 10 cm over gulv.

A.5 Tyveri og hærverk

A.5.1 Selskapet svarer for skade ved
- tyveri fra og hærverk i eller på bygning.
- tyveri og hærverk på leide rom.

Erstatningen er begrenset til kr 15 000. Skade på glass over 4 m² erstattes ikke. Når lokalene er utstyrt med FG-godkjent innbruddsalarm med overføring til alarmstasjon, erstatter selskapet også tyveri og hærverk når uvedkommende urettmessig har latt seg innelåse i bygning i åpningstiden.

A.5.2 Unntatt er

- skade ved tyveri når bygningen eller rommet er åpent for kunder eller publikum.
- skade ved tyveri og hærverk begått av ansatte, andre som utfører tjenester/arbeide for sikrede eller som er betrodd nøkler.
- hærverk begått av leietakere eller andre som har lovlig adgang til boliglokalene.
- utgifter til utskifting eller forandring av låser som ikke er skadet hvis nøkler/koder har kommet på avveie.

A.5.3 Hvilke sikkerhetsforskrifter som gjelder Sikkerhetsforskriftene omfatter samtlige adkomstdører, vinduer og andre åpninger. Oppgaver over FG-godkjent materiell/utstyr kan fås fra Selskapet.
FG = Forsikringssselskapenes Godkjennelsesnemnd.

1 Dører, porter, luker og lignende åpninger skal være låst med minst en FG-godkjent låseenhet. Nøkler må aldri bli i låsen, jf pkt 4 nedenfor. Hvis hengelås benyttes, jf pkt 3 nedenfor.

2 Vinduer, også vindu i dør og dører av glass - skal være lukket og haspet eller låst.
- glass i vinduer og i dører, som er plassert lavere enn 4 m over bakkenivå, utbygg eller andre konstruksjoner og gjenstander som gir innklatringsmulighet, skal være sikret slik at glasset ikke kan fjernes fra utsiden med lett håndverktøy.

3 Bommer og hengelåsbeslag skal være av stål og tilfredsstillende
- utvendig: Tverrsnitt 60 x 10 mm eller tilsvarende styrke.
- innvendig: Tverrsnitt 50 x 8 mm eller tilsvarende styrke.
Låsens og beslagets bøyelighet skal fylle hverandre. Beslagets bøyelighet skal være av stål IR og ha samme styrke og dimensjon som hengelåsbøylen.

Beslag skal være festet slik at det tilsvarer bommens og låsens styrke.

4 Oppbevaring av nøkler/koder

Nøkler/koder skal oppbevares utenfor forsikringsstedet eller i FG-godkjent låst sikkerhetsskap forsynt med FG's merke eller ved at betrodd person (jf D.5.1) bærer den på seg. Skapet skal være boltet fast til gulv eller vegg i henhold til produsentens monteringsanvisning.

A.6 Snøtyngde, snøpress, ras fra tak.

A.6.1 Selskapet svarer for skade ved snøtyngde, snøpress og ras fra eller på tak

A.6.2 Hvilke sikkerhetsforskrifter som gjelder: Sikrede skal sørge for jevnlig snømåking av tak, veranda, balkong og terrasse på bygning slik at skade ikke oppstår. Bygningen må tilfredsstillende lastkrav iht Bygningslovgivningen som gjaldt da bygningen ble bygd.

A.7 Andre skader

A.7.1 Selskapet svarer for skade ved
- naturulykke, se egne naturskadevilkår.
- luftfartøy, eller deler av - eller fra luftfartøy, som rammer ting.

A.7.2 Selskapet svarer også for annen skade på bygning enn dem nevnt i punktene A.1 til A.7.1. Unntatt er skade

1 som består av svinn, svinnsprekker, flekker, riper, avskallinger o.l.

2 ved vann, snø, sand o.l. som trenger inn utenfra, med mindre dette skyldes en bygningsskade som er erstatningsmessig etter pkt A. 7. 2

3 som skyldes utilstrekkelig eller sviktende fundamentering, setninger i bygget, jordtrykk, materialfeil, rust, korrosjon eller annen tæring, svak eller feilaktig konstruksjon eller uriktig montasje.

4 som skyldes kjæledyr, gnagere, insekter, bakterier, sopp eller råte.
5 ved kondens.

6 som rammer mekanisk eller elektrisk innretning, maskin eller apparat.
I tillegg gjelder samtlige ansvarsbegrensninger og unntak som er nevnt i punktene A.6.1 til A.6.2 også her med mindre annet er uttrykkelig nevnt.

A.7.3 Sikkerhetsforskrift

Offentlige lover og forskrifter
Bestemmelser gitt i lover, og forskrifter gitt i medhold av lov, skal til enhver tid overholdes. Eksempelvis: Plan- og Bygningsloven med forskrifter.

A.8 Fellesbegrensninger

Selskapet svarer bare for skader som inntreffer i den tid Selskapets ansvar løper etter forsikringsavtalen og FAL. Selskapet svarer ikke for skader som leverandører/entreprenører har ansvaret for å dekke. Dette gjelder både ansvar iht kontrakt og ansvar iht alminnelig erstatningsrett.

For skade på forsikrede ting ved at elektrisk strøm uteblir som følge av skade i fremmed elektrisk anlegg, forårsaket av en erstatningsmessig skade, jf vilkårets del A, er erstatningen begrenset til kr 3 000 000.

B HVA SOM ER FORSIKRET

B.1 Bygninger, maskiner, løsøre og varer
Forsikringen omfatter de gjenstander og interesser som fremgår av forsikringsbeviset.

B.1.1 Bygninger

Til bygning medregnes ikke maskiner og installasjoner som nevnt i pkt B.1.3 og heller ikke kunstnerisk utsmykning.

B.1.2 I tillegg omfattes bygningens

- utvendige elektriske tilførselskabler,
- oljetank, drenskum og septiktank, samt utvendig tilknyttede rør frem til disse og frem til brønn eller hovedledning, men ikke slike som hovedsaklig betjener maskiner og løsøre.

B.1.3 Maskiner og løsøre

som er montert for eller er et ledd i produksjons- eller næringsvirksomhet eller i drift av offentlige eller private virksomheter -med faste eller løse installasjoner, så som maskinfundamenter av ethvert slag, alle tilknyttede rør og ledninger, maskiners ventilasjonsanlegg m.v.
Forsikringen omfatter ikke

- modeller, mønstre, former, stanser, matriser, klisjeer, trykkplater, stående sats o.l.

Dette er dekket med inntil kr 300 000 under pkt B. 2. 5.

- motorvogn, tilhenger til motorvogn, luftfartøy, seilbåt eller motordrevet fartøy som ikke er varer i næringsvirksomhet.
- penger og verdipapirer.

B.1.4 Varer

B.2 Inkluderte tilleggsytelser

De angitte forsikringssummer i punktene B.2.1 - B.2.10 nedenfor gjelder pr. skadetilfelle. Ved spesiell avtale kan forsikrings summene økes. Etter erstatningsmessig skade omfatter forsikringen i tillegg til det som er nevnt i forsikringsbeviset

B.2.1 riving, rydding og bortkjøring

Utgifter til riving, rydding og bortkjøring av verdiløse rester av skadede forsikrede ting med inntil 20% av forsikringssummen for ting på forsikringsstedet, høyst kr 3 000 000.

B.2.2 lagring og destruksjon av miljøfiendtlige rester av forsikrede ting

Merutgifter, innenfor et tidsrom av 12 måneder, til midlertidig lagring og destruksjon av miljøfiendtlige rester av skadede forsikrede ting etter påbud gitt med hjemmel i lov eller offentlig forskrift, med inntil 20% av forsikringssummen for ting på forsikringsstedet, høyst kr 3 000 000.

Unntatt er utgifter ved påbud som myndighetene hadde hjemmel til å gi selv om skaden ikke hadde inntruffet.

B.2.3 påbud fra offentlig myndighet

Merutgifter til skadeutbedring av bygning forsikret her, begrenset til kr 3 000 000, når

merutgiftene skyldes endrede tekniske krav til bygningen i henhold til lov eller offentlig forskrift, og gjenoppføringen skjer på forsikringsstedet, jf pkt C.4.2. Kravene må gjelde den skadde del av bygningen og være en direkte følge av skaden. Selskapet kan kreve at man søker å utnytte de dispensasjonsmuligheter som ligger i Plan og Bygningsloven.

Forsikringen omfatter nødvendige merutgifter - til utbedring av den skadde del av bygningen eller gjenoppføring av bygningen.
- til grunnundersøkelser og fundamentering ved gjenoppføring av bygning.
- som ikke direkte vedrører byggearbeidet, men som er en betingelse for at bygningen tillates gjenoppført på samme byggetomt. Unntatt er utgifter ved påbud som myndighetene hadde hjemmel til å gi selv om skaden ikke hadde inntruffet.

B.2.4 prisstigning etter skadedag

Påløpne merutgifter på grunn av prisstigning etter skadedag, begrenset til 20% av erstatningen for hver skadet ting, jf pkt C.4.1.

B.2.5 modeller, mønstre, former m.v.

Modeller, mønstre, former, stanser, matriser, klisjeer, trykkplater, stående sats o.l. med inntil kr 300 000. Gjenanskaffelse må skje innen 2 år.

B.2.6 rekonstruksjon av arkiver, datafiler m.v.
Utgifter til nødvendig rekonstruksjon av manuskripter, yrkes tegninger og -beregninger, arkiver, registre, kartoteker, forretningsbøker, datafiler og dataprogram med inntil kr 3 000 000.

Rekonstruksjon må foretas innen 2 år.

Sikring av dataregistre og programmer:
Programvare:

Aktuelle operativsystemer og applikasjoner skal forefinnes i minst 2 eksemplarer, original og sikkerhetskopi. Disse skal oppbevares på adskilte datamedier og være maskinelt lesbare. Sikkerhetskopi av programvare skal oppdateres for hver programversjon.

Data:

Data lagret på datamedie skal forefinnes i 3 generasjoner. Nødvendig underlag for rekonstruksjon av informasjon skal oppbevares. Sikkerhetskopi av data skal tas minst hver annen arbeidsdag.

Logg for sikkerhetskopiering av programvare og data skal oppbevares for siste år. Loggen skal bekrefte at kopi er identisk med original. Sikkerhetskopier skal oppbevares i annen bygning eller i låst dataskap. Skapet skal tilfredsstillende krav til brannsikkerhet i følge NT FIRE 017 - 120 Data. Nøkler/koder skal oppbevares utilgjengelig for uvedkommende.

B.2.7 investeringer

Nyanskaffelser av bygninger, maskiner og løsøre på forsikringsstedet i avtaleperioden, med inntil 5% av samlet forsikringssum for bygninger, maskiner og løsøre på forsikringsstedet. Verdøkningen skal meldes til Selskapet senest ved utløpet av avtaleperioden.

B.2.8 utvendig vannbasseng o.l.
Utvendig vannbasseng med tilhørende ledninger, gjerde og flaggstang, og utgifter ved tilsåing og nyplanting av hageanlegg med t i Is ammen kr 30 000.

B.2.9 hageredskap o.l.
Hageredskap og løst tilbehør til eiendommen, samt fyringsolje, med tilsammen kr 30 000.

B.2.10 reinstallasjonskostnader for programvare/operativsystemer
Reinstallasjonskostnader for programvare/operativsystemer er dekket med 10 % av gjenanskaffelsesprisen for skadet/tapt datautstyr, høyst kr 50 000.

C ERSTATNINGSBEREGNING

FAL paragraf 6-1 er fraveket. I stedet gjelder bestemmelsene nedenfor.

C.1 Bygning

C.1.1 Ved gjenoppføring eller reparasjon
1 Dersom bygningen blir reparert/gjenoppført

- innen landets grenser,
- til samme formål,
- innen 5 år,
- av eier, ektefelle/samboer eller livsarving, beregnes erstatningen etter følgende regler

Erstatningen beregnes på grunnlag av kostnadene til reparasjon/gjenoppføring til samme - eller vesentlig samme - stand som umiddelbart før skaden inntraff, beregnet etter prisene på skadedagen.

Erstatningsgrunnlaget kan ikke settes høyere enn gjenoppføringsprisen før skaden, fratrukket verdien etter skaden, regnet etter samme regel, jf pkt D 3.1.

Del/komponent som står foran utskifting eller riving, erstattes etter sin omsetningsverdi, etter fradrag for kostnadene ved riving/demontering.

Dersom omsetningsverdien av den nye/reparerte bygning blir større enn bygningens omsetningsverdi før skaden, gjøres det fradrag for den økning som overstiger 40% av omsetningsverdien før skaden inntraff.

Ved fastsettelse av bygningens omsetningsverdi skal det tas hensyn til mulige endringer i avkastning, beliggenhet og andre forhold. Nødvendige beregninger baseres på en byggepris tilsvarende gjenoppføringsprisen, jf pkt D.3.1.

2 Dersom bygningen blir reparert/gjenoppført til annet formål, men ellers tilfredstiller kravene i pkt C 1.1 underpkt 1, skal erstatningsberegningen gjennomføres som beskrevet i pkt C 1.1 underpkt 1, med det unntak at fradrag skal gjøres for enhver økning i omsetningsverdien.

3 Bygninger som ikke har noen omsetningsverdi verdsettes på følgende måte:

Bygningens omsetningsverdi før skaden fastsettes til bygningens gjenoppføringspris

med fradrag for verdiforringelse av bygningskomponenter eller deler av

komponenter på grunn av elde, bruk og annen fysisk forringelse, samt for ting som står for utskifting - multiplisert med 0,9.

Ved gjenoppføring til samme formål settes omsetningsverdien etter skaden til gjenoppføringsprisen.

Ved gjenoppføring eller reparasjon til annet formål men ellers tilfredstiller kravene i pkt 1, skal økningen av omsetningsverdien ut over 10% fratrekkes.

C.1.2 Uten gjenoppføring eller reparasjon som nevnt pkt C 1.1

For bygning som ikke repareres/gjenoppføres som angitt i pkt C.1.1, fastsettes erstatningsgrunnlaget etter pkt C.1.1, men ikke høyere enn til reduksjonen i bygningens omsetningsverdi som følge av skaden. Dersom bygningen ikke kan omsettes separat, legges i stedet bygningens bruksverdi til grunn.

C.1.3 Bygning som står foran riving. Midlertidig bygning som ikke repareres/ gjenoppføres Erstatningsgrunnlaget, jf pkt C.1.1, er begrenset til verdien av bygningens brukbare materialer, tatt ned og lagt ferdig for salg/transport. Det gjøres fradrag for utgiftene ved riving.

C.2 Maskiner og løsøre

2.1 Ved gjenanskaffelse eller reparasjon Erstatningen beregnes på grunnlag av kostnadene til reparasjon/gjenanskaffelse til samme - eller vesentlig samme - stand som umiddelbart før skaden inntraff, beregnet etter prisene på skadedagen. Erstatningsgrunnlaget kan ikke settes høyere enn gjenanskaffelsesprisen før skaden, jf pkt D.3.3, fratrukket verdien etter skaden, regnet etter samme regel.

Det skal gjøres fradrag for verdiøkning ved forbedring av tilstanden på den skadde ting eller del/komponent av tingen ved at brukt blir erstattet med nytt. Ved vurderingen tas hensyn til forringelse ved elde, bruk, nedsatt bruksverdi, den tid tingen har vært i bruk og gjenstående brukstid.

Fradrag gjøres for den del av verdiøkningen som overstiger 40% av tingens eller delens/komponentens verdi før skaden.

C.2.2 Uten gjenanskaffelse eller reparasjon For ting som uansett årsak ikke er reparert eller gjenanskaffet innen tre år etter at skaden inntraff, beregnes erstatningsgrunnlaget som i pkt C.2.1, men begrenset til reduksjonen i omsetningsverdien som følge av skaden.

C.3 Varer

Erstatningen beregnes på grunnlag av kostnadene til reparasjon til samme - eller vesentlig samme -stand som før, beregnet etter prisene på skadedagen. Erstatningsgrunnlaget kan ikke settes høyere enn verdien før skaden, beregnet i samsvar med pkt D.3.4.

Ved totaltap settes erstatningsgrunnlaget til verdien før skaden.

C.4 Tilleggsdekninger

C.4.1 Prisstigning

Prisstigning regnes fra skadedagen til reparasjon, gjenanskaffelse eller gjenoppføring har skjedd eller normalt kunne ha skjedd. Prisstigning erstattes i samme forhold som

skaden for øvrig og er begrenset til 20% av erstatningen for hver skadet ting etter skadedagens prisnivå.

I beregningen gjøres fradrag for opptjente renter av erstatninger.

Selskapet erstatter prisstigning bare hvis skaden er utbedret innen 5 år fra skadedagen for bygning og innen 3 år for maskiner og løsøre.

Erstatningen fastsettes og forfaller til betaling når skaden er utbedret.

C.4.2 Merutgifter ved skadeutbedring pga påbud

1 Merutgifter ved utbedring eller gjenoppføring settes til forskjellen mellom gjenoppføringsprisen for en bygning tilsvarende den forsikrede med samme størrelse og etasjetall, men utført i samsvar med påbudene, og gjenoppføringsprisen for den forsikrede bygning. Merutgifter ved byggemåte og utstyr som er urasjonelle etter dagens byggeskikk, tas ikke med.

2 Merutgifter ved grunnundersøkelser og fundamentering, som skyldes påbud gitt som følge av den erstatningsmessige skaden, beregnes som for en bygning tilsvarende den forsikrede, utført i samsvar med påbudene. Ved fastsettelse av merutgifter tas ikke med - merutgifter til utgraving eller utspredning av kjeller.

- merutgifter som skyldes at bygning gjenoppføres større enn den skadde.

- tap av nytteareal, som følge av påbud, i forhold til den skadde bygning.

Utbedring/gjenoppføring må være avsluttet innen 5 år etter skadedagen, og erstatningen forfaller først til betaling når skaden er utbedret.

Skjønn

Fastsettelse av erstatningsgrunnlag og verdier avgjøres ved skjønn hvis sikrede eller Selskapet krever det.

Skjønnen kan ikke med bindende virkning for partene ta stilling til skadeårsak og andre faktiske forhold som er avgjørende for selskapets ansvar.

Bestemmelsene om skjønn i Generelle vilkår pkt 2 legges til grunn.

Egenandel

Ved erstatningsberegningen gjøres reduksjoner med hjemmel i vilkår eller lov, før fradrag av egenandel.

I erstatningsoppgjøret for hver sikret trekkes følgende egenandel når annet ikke er bestemt eller særskilt avtalt:

Kr 30 000.

Ved naturskade etter lov om naturskadeforsikring, den egenandel som til enhver tid er fastsatt av departementet.

Har sikrede flere forsikrede ting i Selskapet som er berørt ved en og samme hendelse, trekkes bare en egenandel - den høyeste.

Alders fradrag

Aldersfradrag gjøres gjeldende i stedet for den avtalte egenandel når aldersfradraget overstiger denne.

Ved kortslutning eller annen elektrisk fenomenskade på mekanisk eller elektrisk

innretning, maskin eller apparat, gjøres fradrag med 10% av skaden for hvert år siden tingen ble tatt i bruk som ny, men ikke mer enn 80% .

Ved bruddskade på utvendige ledninger, inklusive bunnledninger under bygningen, tanker og kummer av plast, fiberarmert plast, kobber, messing eller rustfritt stål, gjøres fradrag på grunnlag av de totale reparasjonskostnader, herunder oppgravings- og gjenfyllingsutgifter, med 3% for hvert hele år utstyret er eldre enn 20 år.

Ved bruddskade på utvendige ledninger, inklusive bunnledninger under bygningen, tanker og kummer av annet materiale enn plast, fiberarmert plast, kobber, messing eller rustfritt stål, gjøres fradrag på grunnlag av de totale reparasjonskostnader, herunder oppgravings- og gjenfyllingsutgifter, med 5% for hvert hele år utstyret er eldre enn 10 år.

Ved bruddskade eller skade ved elektrisk fenomen på varmtvannsbeholder, -bereder eller fyrkjele, gjøres fradrag på grunnlag av de totale reparasjonskostnader med 5% for hvert hele år utstyret er eldre enn 10 år.

Ved ulik alder på skadde deler legges den eldste delens alder til grunn for hele erstatningsberegningen.

Aldersfradrag gjøres i de samlede utgifter.

D ANDRE BESTEMMELSER

D.1 Hvem forsikringen gjelder for
Forsikringen gjelder for

D.1.1 den som er nevnt i forsikringsbeviset.

D.1.2 innehaver av tinglyst eiendomsrett, panterett eller annen tinglyst sikkerhetsrett ved forsikring av fast eiendom.

D.1.3 innehaver av panterett i løsøre eller varer, men bare dersom panthaveren har mottatt forsikringsattest fra Selskapet, jf FAL paragraf 7-1, 3. ledd, som er fraveket.

D.1.4 annen panthaver eller eier av ting enn dem som

er omtalt ovenfor (pkt D.1.1 - pkt D.1.3.), men bare dersom forsikringstakeren har forsikringsplikt eller bærer risikoen for tingen.

Selskapet kan med bindende virkning for medforsikrede endre avtalen eller la den opphøre.

Ved skadeoppgjør kan Selskapet forhandle med forsikringstakeren og utbetale erstatning til ham med bindende virkning for medforsikrede med mindre Selskapet har fått skriftlig meddelelse om den medforsikredes interesse etter at skaden inntraff, men før oppgjør finner sted.

D.1.5 ny eier av løsøre inntil den nye eier har tegnet forsikring, men ikke lenger enn 14 etter eierskiftet.

D.2 Hvor forsikringen gjelder

D.2.1 Forsikringen gjelder på sted som er nevnt i forsikringsbeviset (forsikringsstedet).

D.2.2 For ting som midlertidig befinner seg på annet sted innen Norden og skal til forsikringsstedet, gjelder forsikringen med

inntil kr 3 000 000.

Borteforsikringen gjelder ikke

- for varer i egne eller leide lokaler.

- for ting på bygge- og anleggsplass.

- for ting som anvendes i entreprenør-, installasjons-, monterings- eller håndverksvirksomhet.

D.3 Naturskadeforsikringen gjelder i Norge.

D.3 Forsikringssummer

D.3.1 Fullverdi - bygning

Fullverdiforsikret bygning er forsikret for inntil hva det på skadedagen ville ha kostet å gjenoppføre tilsvarende, eller i det vesentlige tilsvarende, bygning på skadestedet - gjenoppføringsprisen. Merknader ved byggemåte og utstyr som er urasjonelle etter dagens bygge- skikk, tas ikke med. Premiegrunnlaget fastsettes av Selskapet ved forhåndstakst og reguleres senere etter prisindeks for bygning eller ved ny takst. Tilbygg eller annen forandring som innvirker på bygningens gjenoppføringspris, omfattes av forsikringen og skal meldes til Selskapet. Er melding ikke gitt, erstattes en så stor del av skaden som svarer til forholdet mellom gjenoppføringsprisen slik den ville vært uten og slik den er med forandringen (underforsikring). Omfatter forsikringen bygninger uten spesifisering i forsikringsbeviset, gjelder tilsvarende bestemmelse for ikke anmeldt ny bygning.

D.3.2 Fast forsikringssum - bygning

Forsikringssummen fastsettes av forsikringstaker. Er forsikringssummen lik gjenoppføringsprisen eller høyere, erstattes hele skaden. Er forsikringssummen lavere enn gjenoppføringsprisen, erstattes en så stor del av skaden som svarer til forholdet mellom forsikringssummen og gjenoppføringsprisen (under fors ikring).

D.3.3 Forsikringssum - maskiner og løse

Forsikringssummen fastsettes av forsikringstaker. Forsikringssummen skal minst tilsvare hva det på skadedagen ville ha kostet å gjenanskaffe tilsvarende eller i det vesentlige tilsvarende ny ting, gjenanskaffelsesprisen. Er forsikringssummen lavere enn gjenanskaffelsesprisen, erstattes en så stor del av skaden som svarer til forholdet mellom forsikringssummen og gjenanskaffelsesprisen (underforsikring).

Nyanskaffelser omfattes av forsikringen og verdien av disse tas i sin helhet med ved vurdering av om det foreligger underforsikring. Når nyanskaffelser i avtaleperioden er forsikret gjennom vilkårenes pkt B eller ved egen sum for uspesifiserte nyanskaffelser, forhøyes forsikringssummen med verdien av disse nyanskaffelsene, høyst det forsikrede beløp.

D. 3.4 Forsikringssum - varer

Forsikringssummen fastsettes av forsikringstaker og skal minst tilsvare verdien. Ved fastsettelse av verdien skal det tas hensyn til sparte kostnader og renter, kontantrabatt, ukurans og andre omstendigheter som innvirker på verdien. For varer som har redusert verdi på grunn av ukurans og som skal selges til redusert pris, skal verdien reduseres i samme forhold som reduksjonen i salgspris.

Varer som sikrede selv ikke har produsert og varer under produksjon, verdsettes til innkjøpspris med tillegg av kostnader, begge deler etter de priser som gjaldt ved ordinær produksjon og levering umiddelbart før skaden inntraff.

Ferdige varer av egen produksjon verdsettes til partiprisen, hensyn tatt til sikredes normale salgsmønster. For solgte varer benyttes kontraktsprisen. Det som berges skal først og fremst anses som solgt.

Er forsikringssummen lavere enn verdien, erstattes en så stor del av skaden som svarer til forholdet mellom forsikringssummen og verdien (under fors ikring).

D. 3.5 Førsterisiko

For poster med oppgitt sum i vilkåret og for poster i forsikringsbeviset betegnet som førsterisiko, settes erstatningsgrunnlaget, fradrag av egenandel, inntil de oppgitte summer. Underforsikringsbestemmelsene ovenfor gjelder ikke.

D.4 Diverse bestemmelser ved skade

D.4.1 Skademelding

Skade skal meldes til Selskapet uten ugrunnet opphold. Selskapet kan kreve at skademeldingen skal inneholde sikredes fødselsnummer (11 siffer) eller foretaksnummer. Følgende skader skal meldes til politiet: Brann, innbrudd, tyveri, hærverk og ran. Selskapet kan kreve at også andre skader meldes til politiet.

D.4.2 Merverdiavgift

Merverdiavgift refunderes etter dokumenterte kostnader som er påløpt innen 5 år ved utbedring av skaden samt at den ikke refunderes av de sentrale myndigheter.

D.4.3 Forhold til panthaver, konkursbo, nye eiere o.l.

Overfor panthavere, konkursbo, utleiefirma o.l er Selskapets ansvar begrenset til det laveste av følgende beløp:
- nedgangen i tingens omsetningsverdi som følge av skaden, og
- vedkommendes økonomiske interesse i tingen på skadetidspunktet.

For panthavere betyr "tingen" i denne sammenheng pantobjektet i sin helhet. Disse bestemmelser gjelder ikke leaset fast eiendom. Ved konkurs gjelder bestemmelsene ovenfor uten hensyn til om konkursen ble åpnet før eller etter at skaden inntraff.

Overfor andre nye eiere, etter at skaden inntraff, enn eierens ektefelle, samboer eller livsarving, begrenses Selskapets ansvar som om gjenoppføring eller gjenanskaffelse ikke finner sted.

D.4.4 Oppgjørsmåter

Selskapet kan avgjøre om skaden skal erstattes ved

- kontantoppgjør.
- reparasjon.
- gjenoppføring/gjenanskaffelse, eller
- at Selskapet fremskaffer tilsvarende - eller i det vesentlige tilsvarende - ting.

Ved kontantoppgjør kan erstatningen ikke overstige det Selskapet hadde måttet betale for reparasjon eller gjenanskaffelse. Ved reparasjon eller gjenoppføring/

gjenanskaffelse, har Selskapet rett til å bestemme hvilken reparatør eller leverandør som skal benyttes.

D.4.5 Eiendomsretten til skadde ting og til ting som kommer til rette.

Sikrede er pliktig til å beholde en skadet ting mot å få utbetalt erstatning for skaden på tingen, men Selskapet har rett til å overta skadde ting.

Kommer ting til rette etter at erstatning er betalt, har den sikrede rett til å beholde tingen mot å betale erstatningen tilbake. Vil ikke den sikrede det, tilfaller tingen Selskapet.

D.4.6 Selskapets overtakelse av panterett

Er Selskapet ansvarlig overfor panthaver, men ikke overfor eieren, inntreer Selskapet i panthavers rett i den utstrekning Selskapet betaler erstatning til panthaver.

D.5 Ansvarsbegrensninger som følge av handlinger og unnlater fra sikredes ansatte, endring av risiko og sikkerhetsforskrifter.

D.5.1 Ansvarsbegrensninger som følge av handlinger og unnlater fra sikredes ansatte m.v. (identifikasjonsregler)

1 Dersom sikredes rett til erstatning bortfaller som følge av sikredes handlinger eller unnlater, gjelder dette også ved tilsvarende handlinger eller unnlater gjort av ansatt som har det overordnede ansvar for den del av virksomheten hvor forsømmelsen er gjort.

2 Den som ved handling eller unnlater forsømmer å overholde eller påse at sikkerhetsforskriftene blir overholdt, kan helt eller delvis miste retten til erstatning. Retten bortfaller også om forsømmelsen er gjort av andre personer som utfører arbeid av ledende art og av andre som har en særlig selvstendig stilling innen virksomheten, samt arbeidsledere, herunder formenn o.l.

Ved forsømmelse av å overholde sikkerhetsforskriften som gjelder tyveri og hærværk, kan rett til erstatning også bortfalle ved forsømmelse gjort av den som er betrodd nøkler, har ansvaret for låsing der tingen befinner seg eller andre som utfører tjenester/arbeide for sikrede.

For medforsikret tredjeperson får reglene om bortfall av erstatningen ved forsømmelse av å overholde sikkerhetsforskrift tilsvarende anvendelse. Dette gjelder dog ikke tredjepersoner medforsikret etter FAL paragraf 7-1, 2. ledd.

D.5.2 Ansvarsbegrensninger ved endring av risiko Sikringstiltak nevnt i forsikringsbeviset skal

være gjennomført og holdt vedlike. Dersom det har skjedd en endring i sikringstiltakene som betinger høyere premie, kan erstatningen bli forholdsmessig satt ned. Tilsvarende kan erstatningen bli satt forholdsmessig ned dersom virksomheten endres slik at den nye virksomheten betinger høyere premie.

3 Ansvarsbegrensninger ved brudd på sikkerhetsforskrifter

Forsikringen er overtatt på betingelse av at de fastsatte sikkerhetsforskrifter til enhver tid overholdes. Har sikrede forsømt å overholde

sikkerhetsforskriftene, eller påse at de blir overholdt, kan retten til erstatning helt eller delvis falle bort.